

USNESENÍ

Krajský soud v Brně, pobočka ve Zlíně, rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Roberta Pazderského a soudkyň Mgr. Magdaleny Bačíkové a Mgr. Magdalény Gargulákové ve věci

žalobce: **A.P.**, narozený dne XXXXX
bytem XXXXX
zastoupený advokátem JUDr. Janem Rosákem
sídlem Všebrdova 487, 686 01 Uherské Hradiště

proti
žalované: **LČ.**, narozená dne XXXXX
bytem XXXXX
zastoupená advokátem Mgr. Jakubem Hájem
sídlem Palackého nám. 354, 763 12 Vizovice

o určení vlastnického práva

o odvolání žalobce proti rozsudku Okresního soudu v Kroměříži ze dne 28. 4. 2022, č. j. 4 C 155/2018-313

takto:

Rozsudek soudu I. stupně se zrušuje a věc se mu vrací k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

1. Okresní soud v Kroměříži rozsudkem ze dne 28. 4. 2022, č. j. 4 C 155/2018-313, rozhodl takto: I. Žaloba, dle které se žalobce domáhal určení, že žalobce je vlastníkem nemovitých věcí v rozsahu id. 1/2 nemovitých věcí, zapsaných na LV č. XXXXX u Katastrálního úřadu pro Zlínský kraj, Katastrální pracoviště XXXXX, pro k. ú. a obec XXXXX, a to: pozemku p. č. XXXXX o výměře 38 290 m², orná půda, pozemku p. č. XXXXX o výměře 11 438 m², orná půda, pozemku p. č. XXXXX o výměře 11 445 m², orná půda, se zamítá.; II. Žalobce je povinen nahradit žalované náklady řízení ve výši 106.169 Kč, a to do 3 dnů ode dne právní moci tohoto rozhodnutí k rukám právního zástupce žalované Mgr. Jakuba Háje.
2. Podle podstatné části odůvodnění soud I. stupně činil skutková zjištění z výpisu z katastru nemovitých věcí, z darovací smlouvy ze dne 7. 12. 2015, z dopisů ze dne 12. 1. 2018, dne 30. 8. 2018, z výpisů z obchodního rejstříku společnosti XXXXX, a XXXXX, ze sdělení Policie ČR, Krajského ředitelství policie Zlínského kraje, Územního odboru Zlín, Oddělení hospodářské kriminality, ve věci vedené u nich pod sp. zn. KRPZ-102207-64/TČ-2017-150581, z rozhodnutí Policie ČR, Krajského ředitelství policie Zlínského kraje, Územního odboru Zlín, Oddělení hospodářské kriminality, ze dne 20. 11. 2020, č. j. KRPZ-102207-306/TČ-150081-TOB, z rozhodnutí Městského úřadu v Otrokovicích ze dne 31. 7. 2017, z listin vztahujících se k řízením vedeným mezi účastníky případně i společností XXXXX u Okresního soudu ve Zlíně, z výpisů z insolvenčního rejstříku úpadce XXXXX a z vysvědčení žalobce. Z ostatních jím provedených důkazů skutková zjištění nečinil. Návrhy na provedení dokazování výsledky svědků J., L.D., J.B., M.P., Z.P., L.H., Z.P., L.H., Z.D., E.G. a účetní společnosti, výpisem z evidence daňových poradců, výpisem z účtu žalobce, kupní smlouvou na prodej domu v XXXXX č. p. XXXXX soud I. stupně zamítl obecně z důvodu

nadbytečnosti a irelevantnosti, když dosavadní skutková zjištění měl pro rozhodnutí ve věci za dostačující. Za aplikace § 80 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, dále jako o. s. ř., soud I. stupně shledal, že žalobce má na jím požadovaném určení naléhavý právní zájem, neboť mezi zápisem v katastru nemovitostí a faktickým stavem je rozdíl. Po citaci zákonných ustanovení § 2068, § 2072 až § 2075, § 574 až § 576, § 579, § 580 a § 1796 zákona č. 99/1963 Sb., občanského zákoníku, dále jako o. z., shledal žalobu nedůvodnou. K odvolání daru pro nevědek soud I. stupně kromě komentářových citací k podmínkám odvolání daru uvedl, že žalobce ani po poučení dle § 118a odst. 1, 3 o. s. ř. u jednání dne 8. 2. 2022 neunesl břemeno tvrzení a břemeno důkazní; doplnil, že mezi účastníky nastaly zásadní mezilidské konflikty, jež vedly k ukončení jejich partnerského i podnikatelského vztahu, že v řízení nebylo prokázáno, že by žalobce byl v tísní a že pokud měl dluhy z podnikání, vznikly jeho zaviněním a nelze v nich proto spatřovat tíseň ani nouzi. K nicotnosti darovací smlouvy soud I. stupně kromě komentářových citací k simulovaným právním jednáním uvedl, že z provedeného dokazování bylo zjištěno, že se o takové jednání nejednalo a nasvědčuje tomu i tvrzení žalobce o úplatnosti převodu; z provedeného dokazování měl soud I. stupně za jednoznačně zjištěné, že žalobce měl v úmyslu vědomě a nekorektně převést podíl na nemovitých věcech na žalovanou, neboť měl obavu, že by v exekučním či insolvenčním řízení mohl přijít o majetek. K absolutní neplatnosti darovací smlouvy z důvodu, že se přiči dobrým mravům či odporuje zákonu, soud I. stupně kromě komentářových citací k disimulovaným právním jednáním uvedl, že provedeným dokazováním bylo jednoznačně prokázáno, že žalobce měl úmysl a zejména zájem zbavit se nemovitých věcí a proto se sám a dobrovolně rozhodl převést je (a to ve více případech) na žalovanou; darovací smlouvu ze dne 7. 12. 2015 uzavřel dobrovolně a svobodně; v řízení nebylo prokázáno, že by převod nemovitých věcí byl úplatný a žalobce k tomuto dodatečnému tvrzení nadto ani neuvedl žádné „právně relevantní“ důkazy, tedy ani neunesl důkazní břemeno. V odstavci 32. odůvodnění pak uvedl, že „v daném případě tedy prokazatelně šlo, a v daném případě tomu tak bylo, o disimulované právní jednání, které nemůže být nicotným právním jednáním, tedy zdánlivým právním jednáním“, že smlouva byla uzavřena na základě vůle obou stran, že účastníci by neplatili daň z převodu nemovitostí, která se v té době hradila, že darovací smlouva splňuje zákonem stanovené náležitosti a je proto platná, že nebyly prokázány takové skutečnosti, které by způsobily neplatnost darovací smlouvy pro rozpor s dobrými mravy, že nebyly prokázány skutečnosti, že by se v daném případě jednalo o kupní smlouvu, že poskytnutí finančních prostředků žalobce neprokázal, když pouze v obecné rovině tvrdil sjednání úplaty, bližší skutková tvrzení neuvedl a důkaz způsobilý k jejich prokázání nenavrhoval. K tvrzení, že se v daném případě jednalo o lichvu, soud I. stupně kromě komentářových citací k termínu lichvy uvedl, že provedeným dokazováním nebylo zjištěno, že by chování žalované naplňovalo zákonem stanovené podmínky lichvy dle příslušného ustanovení trestního zákona a § 1796 o. z. a toto tvrzení žalobce měl za účelové a neopodstatněné; skutečnost, že žalobce je vyučen a žalovaná má vysokoškolské vzdělání, nemá vliv; žalobce není osobou omezenou ve svéprávnosti a pouze svým zaviněným nekorektním chováním se chtěl zbavit majetku, aby o něj nepřišel, pročez využil „formy právního jednání v podobě uzavření darovací smlouvy“ a to opět nekorektně proto, aby nemusel hradit daň z převodu nemovitostí. Soud I. stupně uzavřel, že se žalobce v průběhu řízení snaží všemi možnými právními instituty zvrátit své původní rozhodnutí o převodu nemovitých věcí na žalovanou, avšak žaloba není důvodná, a proto ji zamítl. Plně úspěšné žalované dle § 142 odst. 1 o. s. ř., přiznal právo na náhradu nákladů řízení v celkové výši 106.169 Kč, když při určení odměny vycházel z částky 13.580 Kč za jeden úkon právní služby; náhradu nákladů řízení uložil žalobci zaplatit k rukám zástupce žalované (§ 149 odst. 1 o. s. ř.) ve lhůtě dle § 160 odst. 1 o. s. ř.

3. Proti rozsudku podal odvolání žalobce. Soudu I. stupně vytkl, že bez bližšího odůvodnění zamítl jeho stěžejní důkazní návrhy, dokazování prakticky nekonal a nadto není zjevné, co má pod „zjištěným skutkovým stavem“ na mysli. Namítl, že důvody nicotnosti se soud I. stupně

blíže nezabýval, jen nesprávně a zjednodušeně vyhodnotil, že se chtěl zbavit majetku; žalobce přitom popřel, že by se měl v úmyslu majetku zbavit a že by se dopustil jakéhokoliv nekorektního jednání. I v případě jím namítané nicotnosti soud I. stupně uzavřel, že měl v úmyslu zbavit se majetku, ačkoliv není zřejmé, jak k tomuto závěru dospěl. Za zcela absurdní měl závěr soudu I. stupně o tom, že nebylo prokázáno, že by se jednalo o úplatný převod a že on k tomu neuvedl relevantní důkazy; on navrhl jako důkaz výpisy z účtů, které soud I. stupně neprovedl. Za mylný měl i závěr soudu I. stupně o platnosti disimulovaného jednání, když dle něj i takové jednání může být neplatné; soudu I. stupně v této souvislosti vytkl, že se jeho argumenty nezabýval, posouzení neprovedl a stroze uzavřel, že vše posoudil jako platnou darovací smlouvu. Jím tvrzenou lichvou se pak soud I. stupně nezabýval vůbec. Za nepřezkoumatelnou měl i výši soudem I. stupně určené tarifní hodnoty za úkon právní služby ve výši 13.580 Kč. Navrhl, aby odvolací soud rozsudek soudu I. stupně zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

4. Žalovaná ve svém písemném vyjádření k odvolání žalobce navrhla rozsudek soudu I. stupně jako věcně správný potvrdit. Upozornila, že žalobce pro úspěch své žaloby označil několik vzájemně si konkurujících či se dokonce vylučujících argumentů. I přes poučení soudu I. stupně dle § 118 a odst. 1, 3 o. s. ř. ve vztahu k odvolání daru nedostatky žaloby neodstranil (řádná tvrzení žalobce v tomto směru absentují) a žalobu dále stavěl jen na navzájem si odporujících tvrzeních. S důvody neprovedení důkazů se soud I. stupně vypořádal v odstavci 40. odůvodnění napadeného rozhodnutí; upozornila, že žalobce k tvrzené úplatě dosud ani netvrdil, kdy a v jakých částkách měla být jím tvrzená a blíže nespecifikovaná kupní cena hrazena; úplatnost měla za vyvrácenou již existenci písemné darovací smlouvy a nepřímou také tvrzením žalobce o další podmínce (závazku vrátit nemovitosti v případě rozchodu). Ani žalobcem druhá tvrzená podmínka nebyla z textu smlouvy zjištěna; nadto i pokud by takováto podmínka skutečně sjednána byla, mohl by žalobce žalovat toliko na splnění takového závazku. Shrnula, že ačkoliv žalobce navrhuje důkazy k prokázání svých pocitů a motivace, jeho vůle je zachycena v písemné darovací smlouvě, kterou uzavřel a podepsal dobrovolně, podpis konzultoval se svým tehdejším právním zástupcem a nejednalo se o první jím uzavřenou darovací smlouvu. Dle ní žalobce neunesl ani břemeno tvrzení. Soudu I. stupně vytkla, že v rozsudku v několika případech „parafrázuje tvrzení žalobce o obcházení daňových předpisů či jeho motivaci nemovitosti převést v obavě z postihu pro dluhy“ avšak z formulace odůvodnění vyznívá, že se jedná o skutková zjištění soudu, ačkoliv jím nenasvědčuje žádný důkaz; upozornila také, že nikdy netvrdila, že motivací žalobce bylo nemovitosti převést kvůli dluhům, když naopak tvrdila, že si žalobce mnoho nemovitostí ponechal, další nemovitosti přikupoval a na ni převedl pouze ty nemovitosti, které spoluvlastnil se svou manželkou. Odměna za úkon právní služby ve výši 13.580 Kč odpovídá tarifní hodnotě ve výši 1/2 hodnoty nemovitostí dle jí předloženého znaleckého posudku.
5. Krajský soud v Brně, pobočka ve Zlíně, jako soud odvolací (§ 10 odst. 1 o. s. ř.), po zjištění, že odvolání bylo podáno včas (§ 204 odst. 1 o. s. ř.), k tomu legitimovaným subjektem (§ 201 o. s. ř.), proti rozhodnutí, proti němuž je odvolání přípustné (§ 201, § 202 *a contrario* o. s. ř.), bez nutnosti nařídit k projednání odvolání jednání (§ 214 odst. 2 písm. d/ o. s. ř.) přezkoumal rozhodnutí soudu I. stupně a řízení mu předcházející a dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí je zčásti nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů a řízení mu předcházející trpí vadami, která mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí věci, přičemž za odvolacího řízení nemohla být zjednána náprava, protože jej dle § 219a odst. 1 písm. a), b) o. s. ř. zrušil a podle § 221 odst. 1 písm. a) o. s. ř. vrátil věc soudu I. stupně k dalšímu řízení.
6. Povinnost tvrzení a povinnost důkazní jsou ve sporném řízení naplněním projednací zásady, která stanoví, že je zásadně věcí účastníků řízení v závislosti na hypotéze právní normy tvrdit skutečnosti významné pro rozhodnutí o věci samé a označit v zájmu jejich prokázání důkazy, na základě kterých bude moci soud rozhodnout v jejich prospěch. Povinnost tvrzení

a povinnost důkazní jsou ve vzájemné jednotě. Rozsah důkazní povinnosti je určen rozsahem povinnosti tvrdit skutečnosti (teorie hovoří o břemenu tvrzení). Nesplní-li účastník svou povinnost tvrdit skutečnosti, které jsou rozhodující z hlediska skutkové podstaty právního předpisu, který má být aplikován, pak jestliže i po poučení soudem zůstanou skutková tvrzení neúplná, přirozeně nemůže splnit ani svou povinnost důkazní. Jinými slovy, aby mohl účastník nějakou skutečnost dokázat, musí ji především tvrdit. Teoreticky protismyslný a také z hlediska konstrukce dokazování nezákonný je postup, při kterém soud zjišťuje skutkovou verzi účastníka až z prováděných důkazů. Nesplnění povinnosti důkazní a povinnosti tvrzení je sankcionováno rozhodnutím, které vyzní nepříznivě pro účastníka, který tuto povinnost nesplnil. O neunesení břemene tvrzení jde tehdy, když z pohledu právního posouzení věci účastník vůbec netvrdil rozhodnou skutečnost pro takové posouzení, a věc proto podle práva ani nemohla být posouzena.

7. Žalobce se v přezkoumávané věci vůči žalované domáhá vrácení daru pro nevděk; v řízení před soudem proto musí ve smyslu § 2072 a násl. o. z. předně tvrdit, jakým konkrétním jednáním k odvolání daru (odstoupení od darovací smlouvy) došlo, kdy a z jakých konkrétních důvodů se tak stalo a navrhnout důkazy k prokázání těchto tvrzení.
8. Žalobce v žalobě doručené soudu I. stupně dne 3. 10. 2018 k odvolání daru pro nevděk uvedl, že poté, co odhalil úmyslné jednání žalované směřující k jeho podvedení v březnu 2017 od všech darovacích smluv dle § 2072 o. z. ústně odstoupil a toto odstoupení bylo žalované písemně potvrzeno přípisem ze dne 12. 1. 2018, jímž byla současně vyzvána k vydání nemovitých věcí převedených na základě darovacích smluv; žalovaná však výzvě nevyhověla a nadále činila kroky poškozující práva žalobce, ubližující žalobci, jeho matce i společnosti XXXXX. Skutková tvrzení obsažená v žalobním návrhu jsou sice dostačující z hlediska projednatelnosti žaloby, tzn. je zřejmé, čeho se žalobce domáhá a o jaké skutečnosti opírá svůj nárok, nicméně tato tvrzení nejsou dostačující pro to, aby soud mohl tato tvrzení podrobit důkaznímu řízení a posoudit odůvodněnost nároku, neboť žalobce mimo jiné netvrdí, kdy a za jakých konkrétních okolností měl dar odvolat, ale zejména vůbec netvrdí, z jakých konkrétních důvodů tak měl učinit. Soud I. stupně jej tedy zcela správně při jednání dne 8. 2. 2022 postupem dle § 118a odst. 1, 3 o. s. ř. mimo jiné vyzval, aby ve lhůtě do 25. 3. 2022 doplnil svá skutková tvrzení a uvedl kdy, jakým způsobem (jakým právním jednáním) a z jakých konkrétních důvodů (jak vymezil a v čem spatřoval zjevné porušení dobrých mravů žalovanou, jak a kdy mu žalovaná ublížila) ve vztahu k žalované dar odvolal (odstoupil od darovací smlouvy) a navrhl k prokázání těchto tvrzení důkazy; zároveň jej poučil, že pokud tak neučiní, nemůže být v řízení úspěšný. Žalobce reagoval podáním ze dne 23. 3. 2022, v němž však tvrzení dle výzvy soudu nedoplnil a důkazy k jejich prokázání neoznačil. Soudu I. stupně tedy nezbylo než žalobu zamítnout, neboť žalobce z pohledu právního posouzení věci vůbec netvrdil výše uvedené rozhodné skutečnosti a věc proto soudem I. stupně podle práva ani nemohla být posouzena; žalobce tak neunesl břemeno tvrzení a nemohl proto unést ani břemeno důkazní. Tento závěr soudu I. stupně tedy byl zcela správný a žalobce jej v rámci svého odvolání ani nijak nerozporoval.
9. V žalobě, doručené soudu I. stupně dne 3. 10. 2018, se žalobce určení svého podílu na vlastnictví předmětných nemovitých věcí domáhal i z důvodu neplatnosti darovací smlouvy, kterou dovozoval z toho, že byl žalovanou uveden „v omyl v právním důvodu podpisu smluv“, že jsou smlouvy v rozporu se zákonem, neboť „se žalovaná při jejich uzavření a jejich prostřednictvím dopustila trestných činů“ a že smlouva je v rozporu s dobrými mravy, neboť nemovité věci od něj žalovaná vylákala lstí. V žalobních tvrzeních pak uvedl, že převod nemovitých věcí byl součástí finančního a právního plánu žalované (součástí plánu bylo i založení společnosti XXXXX a XXXXX žalovanou), která jej k převedení nemovitých věcí systematicky přesvědčovala, využila k tomu rozvodové řízení žalobce a argumentovala tím, že svůj majetek nesmí mít na sebe veden, neboť by to neúměrně zvyšovalo možné výživné, značně

snížovalo jeho podíl z vypořádání společného jmění manželů a jakýkoliv jiný postup by znemožnil jeho faktické fungování; s žalovanou měl být ještě před darováním dohodnut na vrácení na ni převedených nemovitostí (dohodě měli být přítomni dokonce svědci A. J., P-P. a P.K.) a v rámci onoho finančního a právního plánu se měl zpětný převod (společností XXX;XX a XXXXX) z žalované na žalobce realizovat po ustálení majetkové situace žalobce (tj. po vypořádání majetkových vztahů žalobce s manželkou); popsal i jednání žalované, jímž jej i jeho rodinné příslušníky dle něj připravila o majetek a uvedl také, že jím popsané jednání žalované bylo úmyslné a směřovalo k jeho podvedení a že proti žalované je Policií ČR, Krajským ředitelstvím policie Zlínského kraje, Územním odborem Zlín, Oddělením hospodářské kriminality, pod sp. zn. KRPZ-102207-64/TČ-2017-150581, vedeno trestní řízení. Poté, co byl žalobce soudem I. stupně při jednání dne 8. 2. 2022 dle § 118a odst. 1, 3 o. s. ř. poučen, aby ve vztahu k jím tvrzenému odvolání daru pro nevděk doplnil tvrzení a navrhl důkazy k jejich prokázání, reagoval žalobce podáním ze dne 23. 3. 2022 tak, že pouze nově skutkově tvrdil, že převodem nemovitých věcí žalovaná podmiňovala trvání jejich vztahu, že tlak, kterým v něm měla vzbuzovat neoprávněné obavy a strach o majetek souvisel s konkurzem společnosti XXXXX a exekucí, že převod byl dohodnut jako úplatný a on od žalované „splátky nespecifikované kupní ceny obdržel“ a že zpětný převod nemovitých věcí byl dohodnut k okamžiku po rozpadu jejich vztahu; nadto doplnil, že smlouva je neplatná pro rozpor s daňovými předpisy a že je v rozporu s dobrými mravy, když se bez racionálního důvodu vzdal veškerého svého majetku ve prospěch žalované, která je na rozdíl od něj osobou vysokoškolsky vzdělanou v ekonomickém směru, on jí dle § 5 odst. 1 o. z. důvěřoval a o objektivním nedostatku její odbornosti se dozvěděl až o několik let později, když byl již téměř bez majetku a rovněž to, že žalovaná v něm přizívovala představu, že může být proti své vůli zbaven majetku a nadto zneužívala jeho lehkomyšlnosti při nakládání s majetkem.

10. Podáním ze dne 23. 3. 2022 se žalobce i nadále vůči žalované domáhá určení podílu na vlastnictví nemovitých věcí pro neplatnost darovací smlouvy, oproti žalobě však se zcela novým tvrzením, neboť skutkový děj líčí odlišně. Byť podání ze dne 23. 3. 2022 žalobce neoznačil jako změnu žaloby, je nutno jej posuzovat podle jeho obsahu (§ 41 odst. 2 o. s. ř.) a jelikož se domáhá stále téhož, avšak na základě nového či změněného skutkového děje, je nutné toto podání posoudit jako změnu žaloby, když tímto podáním žalobce původní žalobní návrh změnil či rozšířil v popisu skutkového stavu tak, jak je výše uvedeno.
11. O změně žaloby uplatněné v řízení před soudem I. stupně přísluší rozhodovat právě a jen tomuto soudu; dokud soud I. stupně o uplatněné změně žaloby nerozhodne postupem podle § 95 odst. 1, 2 o. s. ř., nemůže jednat a rozhodovat ani o původní ani o „změněné“ žalobě, protože není závazným způsobem vyřešeno, co je vlastně předmětem řízení. Odvolací soud zde nemůže nahrazovat nezaměnitelnou činnost soudu I. stupně tím, že by jeho opomenutí rozhodnout o navržené změně žaloby napravit v odvolacím řízení. Vada řízení spočívající v tom, že soud I. stupně v řízení jednal a meritorně rozhodl o změněné žalobě, aniž se předtím vyslovil o návrhu na změnu žaloby usnesením vydaným podle § 95 o. s. ř., tudíž nemůže být zhojena v odvolacím řízení. Dospěje-li tedy odvolací soud k závěru, že řízení před soudem I. stupně je takovou vadou postiženo, nezbude mu, než rozhodnutí ve věci samé, jímž soud I. stupně rozhodl o změněné žalobě, zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení (srovnej rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ve věci sp. zn. 26 Cdo 2532/2015, 22 Cdo 2954/2005, 30 Cdo 2175/2005).
12. Rozsudek soudu I. stupně je v některých částech rovněž nepřezkoumatelný. Odvolací soud se ztotožňuje s námitkou žalobce, že soud I. stupně neprovedení žalobcem navržených důkazů řádně neodůvodnil; konstatování jejich nadbytečnosti a irelevantnosti pouze s ohledem na dostatečná skutková zjištění je obecné a konkrétní důvod jejich nadbytečnosti a irelevantnosti z něj nevyplývá; zejména s ohledem na závěr soudu I. stupně o tom, že žalobce neunesl břemeno důkazní ve vztahu ke svému tvrzení o úplatnosti převodu nemovitých věcí,

se neprovedení důkazu výpisem z účtu (tj. důkazu obecně způsobilého úplatnost prokázat) označeného žalobcem k jeho prokázání, jeví bez řádného odůvodnění nelogickým; tento nedostatek pak nemůže zhojit ani snaha žalované o přílehavé zdůvodnění nadbytečnosti žalobcem navržených a soudem I. stupně neprovedených důkazů v rámci jejího vyjádření k odvolání žalobce. Rozsudek sice obsahuje skutková zjištění soudu I. stupně z některých jím provedených důkazů, avšak závěr o skutkovém stavu a zejména jeho stručné a logické odůvodnění postrádá. Pokud soud I. stupně v odůvodnění opakovaně argumentuje, že žalobce měl z důvodu finančních problémů obavy ze ztráty majetku, že se žalobce chtěl svým (blíže nespecifikovaným) nekorektním chováním zbavit majetku či, že žalobce měl v úmyslu majetek převést na třetí osobu ..., pak je nutno upozornit, že žádné takovéto skutkové zjištění (ani závěr o skutkovém stavu) napadený rozsudek neobsahuje; nadto je v tomto směru možno souhlasit i s námitkami obou účastníků, že takovýto závěr neodpovídá ani provedenému dokazování (soud I. stupně tyto „skutkové závěry“ zřejmě čerpal z tvrzení žalobce, které však žalovaná nečinila nespornými). Pasáže rozsudku obsahující rozsáhlé komentářové citace jednotlivých soudem I. stupně řešených právních problémů, samy o sobě nic neodůvodňují a pokud k nim soud I. stupně připojil pouze neodůvodněné závěry, není zjevné, jaké konkrétní úvahy a proč jej k těmto závěrům vedly. Odvolání daru pro nouzi žalobce netvrdil, pročez je stručné a blíže neodůvodněné konstatování soudu I. stupně o neexistenci tísně a nouze, v závěru odstavce 29. odůvodnění pouze nadbytečné. Text odstavce 32. odůvodnění je nelogický, odvolacímu soudu není zjevné, zda soud I. stupně vychází z toho, že v posuzovaném případě účastníci skutečně měli v úmyslu uzavřít smlouvu kupní a nikoliv darovací; jeho závěry o tom, že darovací smlouva je platná, že darovací smlouva není neplatná pro rozpor s dobrými mravy a že se nejednalo o kupní smlouvu, jsou s ohledem na absenci jakéhokoli odůvodnění, nepřezkoumatelné, neboť není zjevné, jak a proč k nim soud I. stupně dospěl. Zcela neodůvodněný je i závěr soudu I. stupně o tom, že odměna advokáta za jeden úkon právní služby činí v posuzované věci 13.580 Kč; byť se skutečně jedná o matematicky určenou polovinu hodnoty sporných nemovitých věcí dle žalovanou předloženého znaleckého posudku, není možno z něj bez řádného odůvodnění takového postupu vycházet v situaci, kdy žalobce již předem posudek i určení tarifní hodnoty sporu dle něj rozporoval. Činnost odvolacího soudu je zásadně činností přezkumnou, a jestliže je odůvodnění rozhodnutí soudu I. stupně nepřezkoumatelné, brání tento nedostatek odvolacímu soudu zhodnotit jeho správnost (rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 20. 11. 2009, sp. zn. 30 Cdo 2478/2009).

13. Soudu I. stupně je dále třeba vytknout, že pokud uzavřel, že žalobce neunesl břemeno důkazní ohledně jím obecně tvrzené úplatnosti převodu nemovitých věcí, pak takovýto závěr byl mohl učinit pouze v případě, že by žalobce při jednání dle § 118a odst. 3 o. s. ř. v tomto smyslu poučil, což se však nestalo. Odvolací soud nadto souhlasí s žalovanou, že tvrzení žalobce o dohodě o úplatnosti převodu a splátkách žalované nejsou úplná, bez řádného poučení ve smyslu § 118a odst. 1 o. s. ř. však také není možno závěr o neunesení břemene tvrzení žalobcem učinit a žalobu s tímto odůvodněním zamítnout.
14. Výše uvedená pochybení soudu I. stupně činí odvoláním napadený rozsudek nepřezkoumatelným pro nedostatek odůvodnění a nesrozumitelnost a představují vady řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, přičemž za odvolacího řízení nemohla být zjednána náprava, pročez odvolací soud rozsudek soudu I. stupně dle § 219a odst. 1 písm. a) a b) o. s. ř. zrušil a věc mu dle § 221 odst. 1 písm. a) o. s. ř. vrátil k dalšímu řízení.
15. V dalším řízení si soud I. stupně nejprve ujasní, zda a případně v jakém rozsahu ve vztahu k žalobcem již původně namítané neplatnosti darovací smlouvy (mimo jiné pro rozpor se zákonem z důvodu, že „se žalovaná při jejím uzavření a jejím prostřednictvím dopustila trestných činů“ a pro rozpor s dobrými mravy z důvodu, že žalovaná nemovité věci od něj vylákala lstí), je podání ze dne 23. 3. 2022 odstraněním vad žaloby spočívajících v nejasných a neúplných žalobních tvrzeních (žalobce v žalobě neuvedl, jakých konkrétních trestných činů

se mohla žalovaná při uzavření darovací smlouvy a jejím prostřednictvím dopustit a v kterém z mnoha v žalobě popsaných jednání žalované měla její lest spočívat). Zároveň si s žalobcem ujasní, zda nová skutková tvrzení uvedená v podání ze dne 23. 3. 2022 mají jeho původní skutková tvrzení obsažená v žalobě rozšířit nebo je mají (zcela či v konkrétní části) nahradit. Pokud podáním ze dne 23. 3. 2022 měla být původní žalobní tvrzení rozšířena, posoudí také, zda nová tvrzení mohou vedle původních tvrzení vůbec obstát a pokud nikoliv, zda je tento rozpor nečiní nesrozumitelnými. Usnesením ve smyslu § 95 o. s. ř. potom soud I. stupně i s ohledem na závěry, které si takto učiní, rozhodne o návrhu žalobce na změnu žaloby – její rozšíření či změnu co do skutkového základu (tj. co do nových skutkových tvrzení uplatněných žalobcem v podání ze dne 23. 3. 2022). Pokud změnu žaloby nepřipustí, věc opětovně projedná a rozhodne o žalobě, jejímž předmětem je určení podílu žalobce na vlastnictví nemovitých věcí založené na skutkových tvrzeních popsaných v žalobě a případných dalších podáních, kterými byly či po vrácení věci budou k výzvě soudu I. stupně či bez ní vady původní žaloby odstraněny. Odvolací soud nadto ve vztahu k úplnosti tvrzení žalobce upozorňuje, že tuto je nutno diferencovat i s ohledem na to, zda je žalobcem namítána absolutní či relativní (právní jednání existuje a přes vady se považuje za platné, dokud se oprávněná strana jeho neplatnosti aktivně nedovolá) neplatnost darovací smlouvy. Pokud změnu žaloby připustí, věc opětovně projedná a rozhodne o žalobě s ohledem na toto své rozhodnutí. V dalším řízení a v novém rozhodnutí se soud I. stupně vyvaruje opakování tímto usnesením již vytýkaných vad řízení a rozhodnutí. V novém rozhodnutí rozhodne i o nákladech tohoto odvolacího řízení; výši odměny za jeden úkon právní služby odůvodní i s ohledem na již vznesené námitky žalobce proti žalovanou předloženému znaleckému posudku.

Poučení:

Proti tomuto usnesení není dovolání přípustné.

Zlín 19. ledna 2023

JUDr. Robert Pazderský v. r.
předseda senátu